

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

==== Izpitna pola 2 ====

Obča geografija – Geografija Slovenije

Četrtek, 1. junij 2023 / 90 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese načivno pero ali kemični svinčnik.
Izpiti poli je priložena barvna priloga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpita pola vsebuje 25 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogu je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani (1–16), od tega 2 prazni.

Barvna priloga ima 4 strani (17–20).

© Državni izpitni center
Vse pravice pridržane.

3/20

Prazna stran

OBRNITE LIST.

Obča

1. Dopolnite povedi.

Kontinent z največjim deležem zaposlenih v kmetijstvu je _____.

_____ je proces opuščanja kmetijstva in kmečkega načina življenja ter zmanjševanja deleža kmečkega prebivalstva.

(2 točki)

2. Slike 6 in 7 v barvni prilogi prikazujeta dve različni kmetijski pokrajini. Za vsako sliko obkrožite značilno obliko kmetijstva.

Slika 6: samooskrbno   plantažno   specializirano   ekstenzivno

Slika 7: ekstenzivno   intenzivno   selilno   polikulturno

(2 točki)

3. Slika 8 v barvni prilogi prikazuje kmetijsko rabo tal po svetu. Napišite zemljiško kategorijo, ki je v legendi označena s črko A.

Izbirajte med: gozd, pašniki, pozidano, njive.

Navedite vzrok, ki zavira razvoj živinoreje na območju, ki je na sliki 8 v barvni prilogi označeno s črko C.

Zemljiška kategorija (A): _____

Opis (C): _____

(2 točki)

4. Opišite dva vzroka za visoko stopnjo produktivnosti ameriškega kmetijstva, razen kemizacije, in dve družbeni posledici visoke produktivnosti.

Opis (vzrok):

1 _____

2 _____

Opis (posledica):

1 _____

2 _____

(2 točki)

5. Obkrožite državo, za katero je značilna raba tal, ki jo prikazuje slika 7 v barvni prilogi, in pojasnite poseg, s katerim je človek oblikoval to pokrajino.

DRŽAVA: Izrael Indonezija Argentina Nigerija

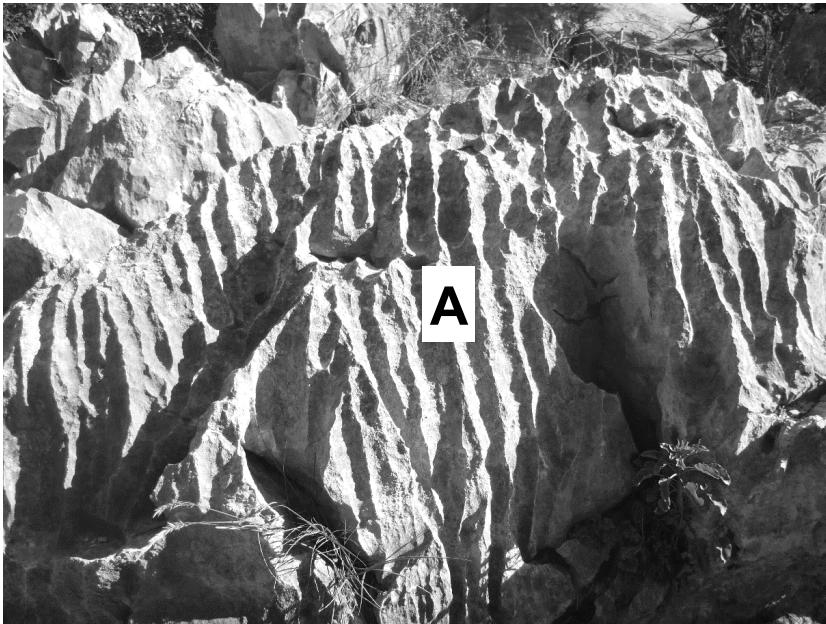
Pojasnitev: _____
_____

(2 točki)

Slovenija 1

6. Imenujte kraško reliefno obliko na sliki 1, prikazano s črko A, in zunanji preoblikovalni proces, ki je povzročil nastanek te reliefne oblike.

Slika 1

(Vir: Arhiv DPK za geografijo)

Reliefna oblika:

Zunanji preoblikovalni proces:

(2 točki)

M 2 3 1 5 0 1 1 2 0 7

7. Današnja reliefna izoblikovanost gorovja, ki je prikazano na sliki 2, je rezultat delovanja različnih preoblikovalnih procesov v preteklosti. Za posamezno geološko dobo napišite prevladajoč proces, ki je odločilno vplival na današnjo reliefno podobo gorovja.

Slika 2

(Vir: Arhiv DPK za geografijo)

Terciar: _____

Pleistocen: _____

(2 točki)

8. K vsaki trditvi v preglednici vpišite številko območja s slike 9 v barvni prilogi, ki ga posamezna trditev opisuje.

Številka območja	Trditev
	Na položnejših flišnih predelih so nastale debelejše prsti.
	Na območju prevladujejo karbonatne kamnine, ki so bile preoblikovane s korozijo in ledeniško ter rečno erozijo.

(2 točki)

9. Na sliki 9 v barvni prilogi sta s črkama A in B označeni območji v Karavankah, ki ju gradijo različne kamnine. Izpišite črko območja, ki je prometno lažje prehodno, in pojasnite odločitev.

Črka: _____

Pojasnitev: _____

(2 točki)

10. Pojasnite nastanek površja, ki je na sliki 9 v barvni prilogi označeno s črko C.

(2 točki)

Slovenija 2

11. Pojmoma na levi pripišite črko ustrezone razlage na desni.

☐ urbanizacija	A Selitev mestnega prebivalstva.
☐ depopulacija	B Zapuščanje območij, ki jih je zajela deagrarizacija.
	C Širjenje mestnega načina življenja.
	D Preslojevanje kmečkega prebivalstva v prebivalstvo, ki sprejema nekmečki način življenja.
	E Večanje podeželskih naselij.

(2 točki)

12. Slika 10 v barvni prilogi prikazuje značilno podeželsko naselje v Sloveniji. Imenujte tip naselja na sliki 10, tip reliefsa glede na nastanek, za katerega je to naselje značilno, in ime velike slovenske pokrajinske enote, kjer se naselje najpogosteje pojavlja.

Tip naselja: _____

Tip reliefsa glede na nastanek: _____

Velika slovenska pokrajinska enota: _____

(2 točki)

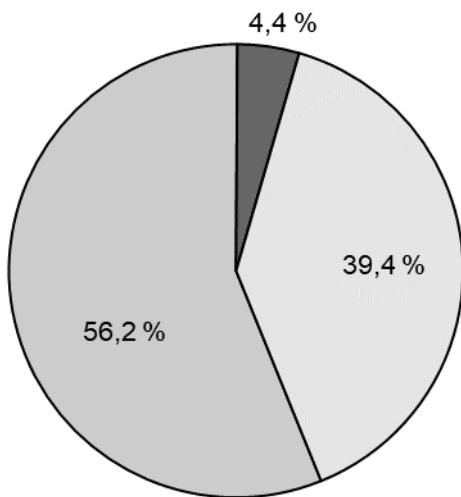
13. Obkrožite črki pred pravilnima trditvama.

- A Avtohtono neslovensko prebivalstvo v Sloveniji so Italijani, Madžari in Hrvati.
- B Največ zamejskih Slovencev živi v Avstriji.
- C Narodnostna meja Slovencev se ne ujema z državnimi mejami.
- D Z izseljevanjem Slovencev v 19. stoletju se je močno spremenila narodnostna sestava prebivalstva v Sloveniji.
- E V mestih je bolj pestra narodnostna sestava kot na podeželju.

(2 točki)

14. Slika 3 prikazuje zaposlitveno sestavo prebivalstva v Sloveniji leta 2003 po sektorjih dejavnosti. Napišite, kolikšen je bil delež zaposlenih v sektorju, ki mu pripadajo podjetja Petrol, OMV in MOL. Pojasnite, kako se bo v prihodnje najverjetneje spremjal delež zaposlenih v sektorju z najnižjim odstotkom zaposlenih.

Slika 3

(Vir: Likar, M., 2006: Geografske značilnosti Slovenije, str. 74. Mladinska knjiga. Ljubljana)

Delež: _____

Pojasnitev: _____
_____
_____

(2 točki)

15. V krajše vsebinsko smiselno zaokroženo besedilo povežite štiri izmed naštetih pojmov: ekonomski migranti, politični migranti, Združene države Amerike/ZDA, Argentina, Jugovzhodna Evropa, 2. svetovna vojna.

_____
_____
_____
_____

(2 točki)

Slovenija - pokrajine 1

16. Imenujte Alpsko pokrajino, ki je prikazana na sliki 11 v barvni prilogi. Napišite vejo fizične geografije, ki se ukvarja s proučevanjem reliefsa.

Ime pokrajine: _____

Veja geografije: _____

(2 točki)

17. Izmed naštetih kamnin napišite tri, ki so najbolj pogoste v Julijskih Alpah.

peščenjak, skrilavec, dolomit, granodiorit, karbonatni prod in pesek, silikatni prod in pesek, apnenec, gnajs, tuf

1 _____

2 _____

3 _____

(2 točki)

18. Pred vsako trditvijo napišite K, če velja za Karavanke, J, če velja za Julisce Alpe, in KS, če velja za Kamniško-Savinjske Alpe.

_____ Jezera ledeniškega nastanka so pomemben del turistične ponudbe.

_____ Manjši delež karbonatnih kamnin je vzrok za gosto rečno mrežo.

_____ Mesto je dalo del imena gorski pokrajini.

_____ Od vseh slovenskih pokrajin prejme ta pokrajina največ padavin.

(2 točki)

19. Reliefna oblika, ki je prikazana na sliki 12 v barvni prilogi, je značilna za nekatere doline v alpskih pokrajinah. Imenujte to reliefno obliko in pojasnite njen nastanek.

Reliefna oblika: _____

Pojasnitev: _____

_____

_____

(2 točki)

20. Pojasnite vpliv reliefne oblike na slike 12 v barvni prilogi na rabo tal.

(2 točki)

Slovenija – pokrajine 2

21. Imenujte pokrajinu, ki je na sliki 4 označena s številko 1, in kraj, ki je pomembno križišče slovenskega železniškega omrežja ter je označen s črko A.

Slika 4

(Prirejeno po: Senegačnik, J., 2010: Slovenija 2, geografija za 4. letnik gimnazij, str. 68. Modrijan. Ljubljana)

Pokrajina (1): _____

Kraj (A): _____

(2 točki)

22. Obkrožite črki pred pravilnima trditvama o Obsredozemskih pokrajinh.

- A Na jerovici je najpogosteša kulturna rastlina koruze.
- B Fliš je kamnina, ki hitro razpada, na njej se razvijejo evtrične rjave prsti.
- C V Vipavski dolini so z melioracijami povečali obseg kmetijskih površin.
- D Oljke uspevajo v Koprskem gričevju in Brkinih.

(2 točki)

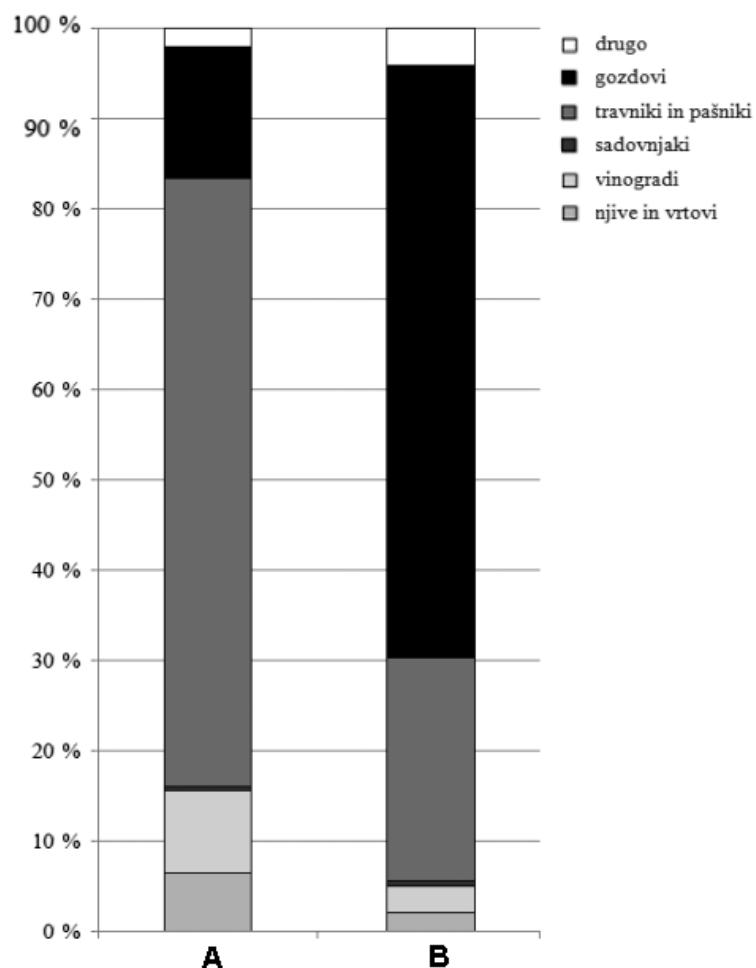
23. Vodoprepustna apnenčasta podlaga pomeni oviro za razvoj poljedelstva na Krasu. Opišite še dve naravnogeografski omejitvi za to kmetijsko panogo v tej pokrajini.

1 _____

2 _____

(2 točki)

24. Slika 5 prikazuje rabo tal na Krasu v letih 2002 in 1825. Obkrožite črko stolpca, ki prikazuje stanje leta 2002, in pojasnite vzrok za spremembo v rabi tal.

Slika 5

(Prirejeno po: https://giam.zrc-sazu.si/sites/default/files/zorn_kumer_ferk2015.pdf. Pridobljeno: 8. 3. 2022.)

Pojasnitev: _____

_____

_____

(2 točki)

M 2 3 1 5 0 1 1 2 1 5

15/20

25. Obkrožite črko pred vrsto blaga, ki prevladuje v pretovoru Luke Koper, in pojasnite, kako razvitost slovenskega železniškega omrežja vpliva na obseg pretovora v tem pristanišču.

- A naftni derivati in potniki
- B razsuti tovor in zemeljski plin
- C kontejnerski tovor in avtomobili

Pojasnitev: _____

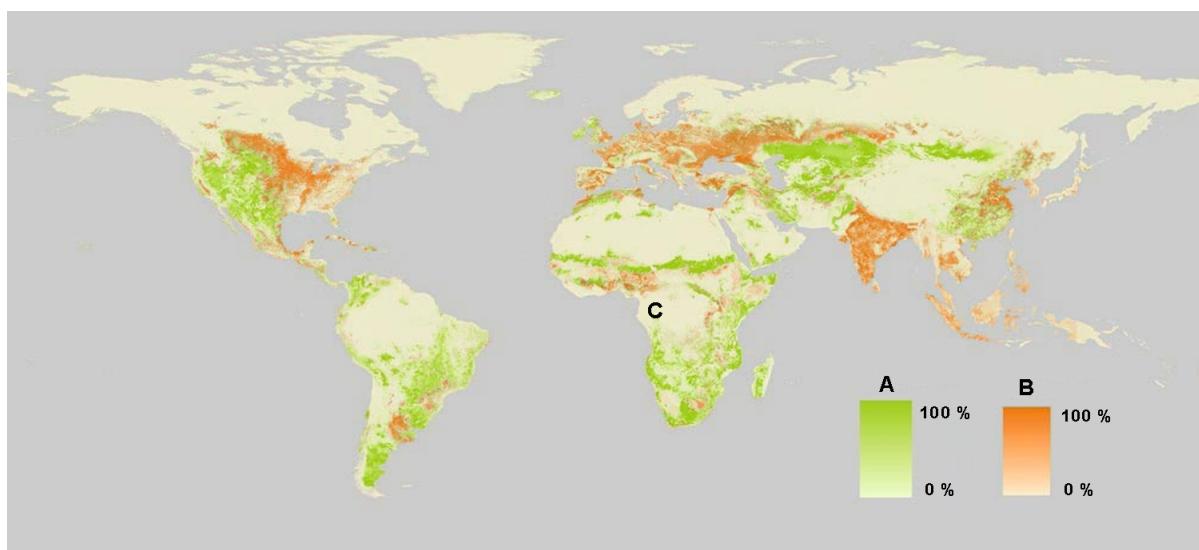
(2 točki)

Prazna stran

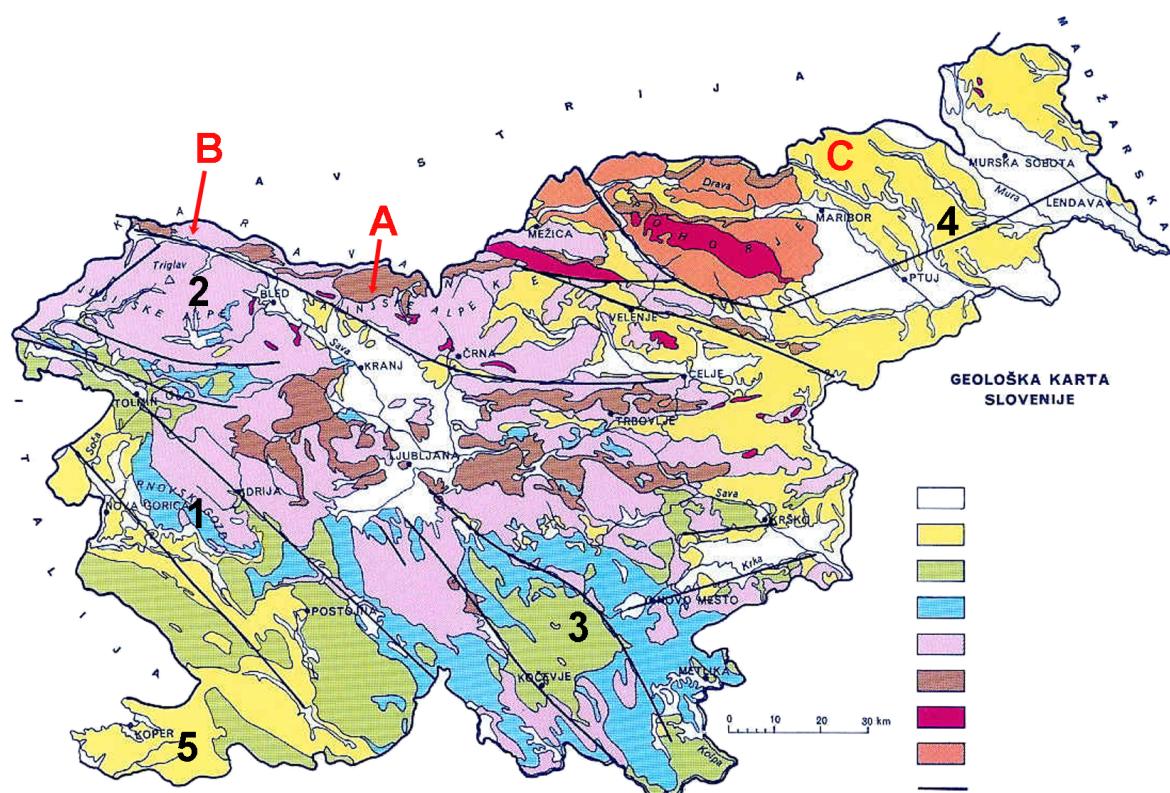
V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

Barvna priloga (k Izpitni poli 2)*Slika 6: Pokrajina na Nizozemskem*(Vir: <https://www.mmturist.si/image/cache/catalog/images/izleti/nizozemska/polja-tulipanov-750x400a.jpg>. Pridobljeno: 12. 3. 2022.)*Slika 7*(Vir: <http://www.ta-nasmeh.com/VSEBINA/BLOG/...%20blog/IMG-3004.jpg>. Pridobljeno: 12. 3. 2022.)

Slika 8: Kmetijska raba tal po svetu

(Prijejeno po: https://eucbeniki.sio.si/geo8/2597/Raba_tal_po_svetu.1.png. Pridobljeno: 12. 3. 2022.)

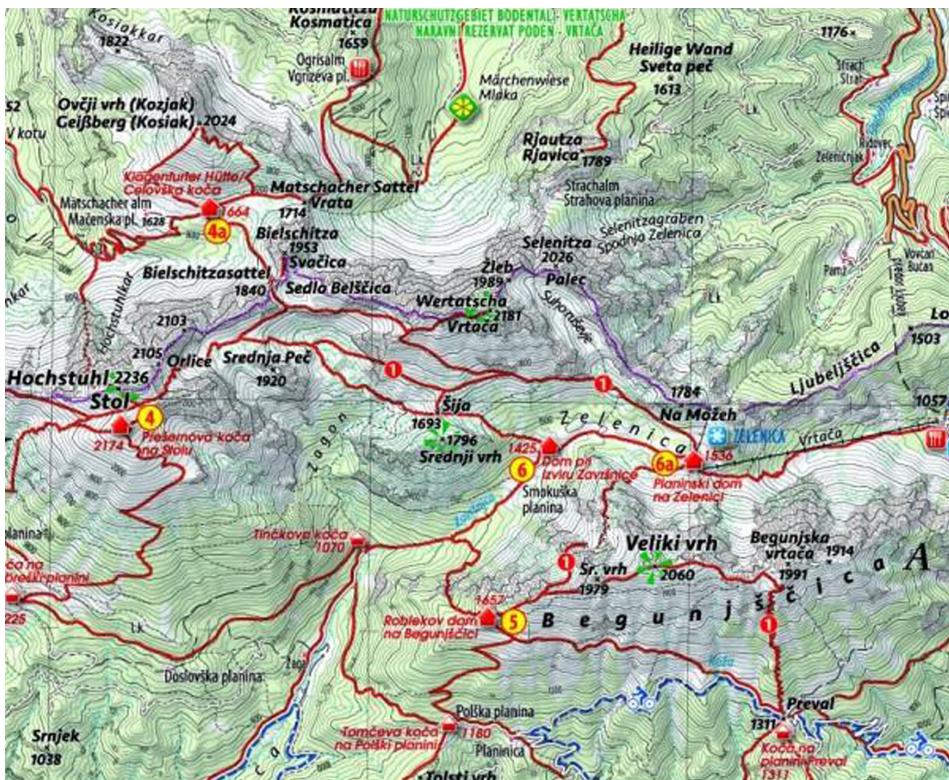
Slika 9

(Prijejeno: <https://www.klancek.si/sites/default/files/datoteke/images/geoloska-karta-slovenije.jpg>. Pridobljeno: 24. 2. 2022.)

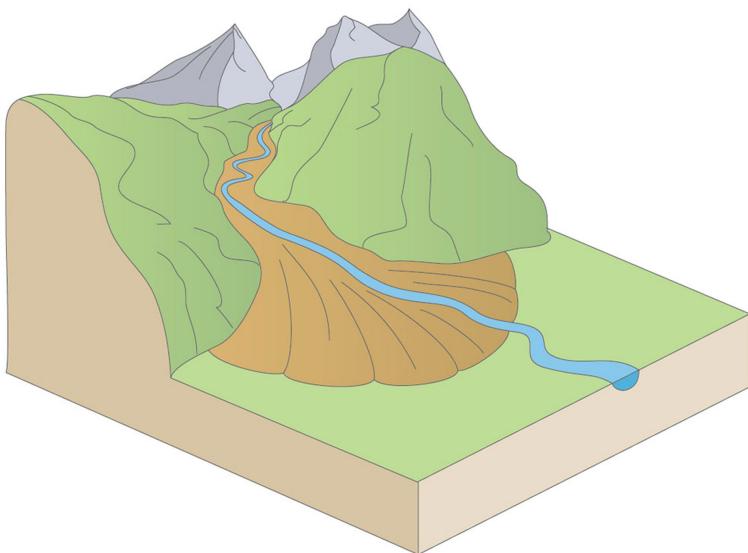
Slika 10

(Vir: <https://pbs.twimg.com/media/DLiiLsDVoAAZqvB.jpg>. Pridobljeno: 13. 3. 2022.)

Slika 11

(Prejeno po: https://www.google.com/search?q=karavanke&rlz=1C1GCEA_enSI884SI884&sxsrf=APq-WBt7uss_FK4NS7xLH9FK0HzoufYT5A:1647460382120&source=lms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwiG_u2WtMv2AhUMif0HHRsqCwUQ_AUoAXoECAEQAw&biw=2133&bih=1041&dpr=0.9#imgrc=0b1GQd7tL6dntM&imgdii=-ZqOHK6ZaHOwbM. Pridobljeno: 16. 3. 2022.)

Slika 12

(Vir: <a href="https://www.google.com/search?q=vr%C5%A1aj&rlz=1C1GCEA_enSI884SI884&sxsrf=APq-WBvDdZINaMjI938UnK2pvfk133zcqg:1647465196556&source=lnms&tbs=isch&sa=X&ved=2ahUKEwiY7seOxsv2AhWVu0sKHSVZDrkQ_AUoAxoECAEQAw&biw=2133&bih=977&dpr=0.9#imgrc=WL0c1etMtvQY0M. Pridobljeno: 16. 3. 2022.)